„ZAMOSZCZER SZTYME“ | Należność pocztowa opłacono ryczałtem. | Nr 10 | ערשטער יאָרגאַנג. | פרייז 20 גראָשן.

זאַמאָשטשער שטימע

צוויי־וועכנטליכער געזעלשאַפטליכער אָרגאַן.

אַנאָנסן־פרייז:	אַבאָנאמענט־פרייז:	אדרעס פאַר געלט:	אַדרעס פאַר בריוו:
א שורה פעטיט פאַרן טעקסט 30 גראָשן; נאָכן טעקסט 20 גראָשן. געוויינלעכע גראַטולאַציעס און ווינטשונגען—3 זלאָטעס. פאַרן אינהאַלט פון אַנאָנסן און בריוו איז די רעדאַקציע ניט פאַראַנטוואָרטליך.	אין לאַנד: 1 זלאָטע 3 חדשים. אין אויסלאַנד: 25 סענט 3 חדשים.	M. Zylbersztajn, Zamość ul. Bożniczna Nr. 18.	„Zamoszczer Sztyme“ Zamość, Skrz. poczt 72 די רעדאַקציע איז אָפן טעגליך פון 7—9 אָוונט יעדן טאָג.

Zamość, Piątek 31-go sierpnia 1928 זאַמאָשטש, פרייטיק דעם 31־טן אויגוסט

יזכור!

(צום 14-טן יאָרצייט פון די זאַמאָשטשער קדושים).

שוין פערצן יאָר פאַריבער אַז אויף אונזער יידישן בית־עלמין ליגט אַ ברודער־קבר פון קדושים, דערשאָסענע דורך די כוליגאַנעס פון צאַרישן מיליטער. אונזער יידישע געזעלשאַפט בכלל, און די יידישע קהלה בפרט, האָט ביז היינט קיין מצבה נישט געשטעלט, זייערע נעמען און אנדענק זאָל פאַר אונז אַלעמען נישט פאַרגעסן ווערן. ס'איז דעריבער אונזער חוב אין טאָג פון זייער יאָרצייט צו דערמאָנען זיי עפנטליך לזכרון.

— — — — —

געשען איז דאָס ג' אלול תרע"ד.

דאס עסטרייכישע מיליטער האָט שבת פאַרנומען אונזער שטאָט, דער הויפט־קאָמאַנדיר פון דער אַרמעע האָט באַרואיקט די באַפעלקערונג, מ'זאָל זיך נישט שרעקן ווייל „זיי זענען נישט קיין קאָזאַקן“... זיי זענען אָבער באַלד אָפּגעטרעטן און מאָנטיק 10 אַזייגער פרי איז דאָס רוסישע מיליטער צוריק אַריין אין שטאָט. אַ יידישע דעלעגאַציע מיטן רב בראש איז זיי אַקעגן געגאַנגען מיט ברויט און זאַלץ, דעם מיליטער האָט מען געטיילט ברויט, פרוכטן א. א. וו. און מיט אַלע מעגלעכקייטן באַמיט צו באַפרידיקן די רוסישע קאַצאַפּעס... גאַסן פרויען און אויסוואורפן וועלכע זענען פריווילעגירט ביים מיליטער זענען געקומען אין זייער געזעלשאַפט, האָבן געהעצט און פאַרשפּרייט אַ קלאַנג אַז די יידן האָבן פון אויפגענומען דעם שונא—די עסטרייכער, געגעבן די כלל־טוער פון שטאָט, זיי זאָלן זיך צונויפקומען און זוכן אַן אויסוועג פון דער טרויעריקער געשאַפענער לאַגע. אַזאַ באַראַטונג איז טאַקע דאַמאָלט פאָרגעקומען אין מאַגיסטראַט ווו ס'האָבן צווישן אַנדערע אויך אַנטייל גענומען דער רב און מיראָוואָי סודיאַ אָרלאָווסקי. דאָרט איז מען געזעסן און געקלערט ווי אַזוי אָפּצושטעלן דאָס ראַבירן און שיסן אין שטאָט. קודם כל האָט מען באַפוילן די בעקער זיי זאָלן אויפן חשבון פון דער שטאָט, וואָס מער באַקן ברויט כדי ס'זאָל זיין וואָס צו טיילן דעם מיליטער.

דינסטיק 2 אַזייגער נ. מ. טרעפט ה' מאיר מאלער דעם רבס זון **ישעיהו הלוי הורוויץ** און זאָגט אים ער זאָל צוגיין צום מיליטער־פלאַץ (נעבן דער הייניטיקער אַלטער עלעקטראָוואָניע) און זען דאָס ברויט זאָל דעם מיליטער צוטיילט ווערן אין אָרדענונג. ווייל דער פאַטער האָט אָנגעהויבן כאַפּן יידן פון שטוב און גאַס. דערווייל זענען ישעיהו הורוויץ און ישראל הון פון שרעק אַריין צו **מאיר אלטבערג** אין שטוב (וועלכער האָט נאָענט געוווינט נעבן דער עלעקטראָווניע) און אַלע זענען אַראָפּ אין קעלער זיך באַהאַלטן.

אַזוי זענען זיי געלעגן מיט שרעק אַ קורצע צייט. באַלד האָבן זיי דערהערט טריט פון שכורע כוליגאַנעס וועלכע האָבן זיי אויפגעזוכט און פון קעלער אַרויסגעפירט און צוזאַמען מיט נאָך 6 יידן וועלכע זיי האָבן געכאַפּט אין גאַס זיי אויסגעשטעלט טויט בלאַסע אַ שורה, און דער פּולקאָווניק זשולאַבין האָט באַפוילן אויף זיי שיסן.

דרייסט איז ביים פולן באַוווסטזיין איז געוועזן אין דעם מאָמענט נאָר דער 18 יעריקער בחור ישעיהו הורוויץ. ער איז צוגעגאַנגען צום פּולקאָווניק זשולאַבין און מיט טרערן אין די נשמות, די רוצחים האָבן זיך אָבער מיט דעם נישט באַגנוגנט און האָבן נאָך מיט די קאָלבעס פון די ביקסן איבער די מיט בלוט פאַרגאָסענע פנימער פון די קדושים געשלאָגן, אַז געבליבן ליגן זענען זיי פאַרשענדעטע אָן אַ צורת אָדם, און דערקענט האָט מען זיי נאָר אין די צייכנס און בענדלאַך פון די וועש.

זייערע נעמען זענען;

1) מאיר אַלטבערג . 56 יאָר
2) ישראל הון . 34 "
3) ישעיהו הלוי הורוויץ (ווייסבראָד) 18 "
4) זאַנוועל זעגן. . 21 "
5) טעוול פינקענבערג . 48 "
6) הערש פינקענבערג (זון) 18 "
7) משה ערליך . 22 "
8) יצחק גוטהאַרץ . 40 "
9) דוד אייזנבערג . 17 "
10) יצחק דוד פאַס . 21 "

אין דער זעלבער צייט האָט מען אַרויסגעטריבן צום שיסן די גאַנצע ניי־שטעטישע באַפעלקערונג פון שטוב צו שטוב האָט דאָס מיליטער געטריבן יונג און אַלט פון שטאָט אַרויס, דאס געשריי „שמע ישראל“ דאס וויינען פון

זיי עסן און טרינקען, און וואָס נאָר זייער הארץ האט פארלאנגט...

דאָס צעיושעטע מיליטער האט זיך באלד אַ לאָז געטאָן איבער דער שטאָט, אָנגעהויבן ראַבירן קראָמען און שטיבן, זיי האָבן געשאָסן אין מיטן דער שטאָט און מיט אַ קויל אַראָפּגענומען דעם שרבן פון **זאַנוועער זעגן,** וועלכער האט דאמאָלט אקוק געטאָן פון פענסטער, שפּעטער האבן זיי צונויפגעכאַפּט אין גאַס 150 מאַן יידן און פּאָליאַקן, און זיי אויסגעשטעלט אין אַ רייע צו שיסן נעבן די קאַזאַרמעס נאָר אַ דאַנק דעם קאָמאַנדיר פּאָגעלאָוו (?) וועלכער איז אהין גראדע פּלוצים אָנגעקומען זענען זיי אלע נצול געווארן פון טויט.

די דאזיקע פּאָגראָם-שטימונג האט באַוויגן

איז פארנומען אין מאגיסטראט אויף אַן אַסיפה. ישעיהו הלוי הורוויץ מיט **ישראל הון** זענען אהין צוגעגאַנגען און געטיילט די זעלבער פון די פורן דאס ברויט. דערווייל האט אַ מיליטער-מאַן זיך אַריינגעכאַפּט אין דער היינטיקער פּאָווישעכנער שול א. נ. פון מיצקעוויטשן און פון דאָרט אַרויסגעשאָסן פּראָוואָקאַצירנדיק די יידישע באַפעלקערונג אז זיי שיסן אויפן מיליטער און אָבאָז וואס איז ארום דער שטאָט געשטאנען.

צווישן מיליטער איז געוואָרן אַ מהומה און דער פירער פון 189 ווארשעווער פּולק פּולקאָווניק זשולאַבין האט ארויסגעגעבן א באַפעל צו שיסן אויפן שונא...

אין שטאט איז געווארן אַ שיסעריי און מען

אויגן געטענה'ט צו אים:

וואס ווילסטו פון אונז? פאַרוואס קומט אונז צו שיסן? מיר געהערן דאָך נישט צו קיין שום פּאַרטיי, און ביסטו אונז אין עפּעס חושד טאָ האַלט אונז אונטער דיין רשות ביז אַלץ וועט אויפגעקלערט ווערן, פארגיס נישט אומזיסט אונזער אומשולדיק בלוט, ווייל אונזער בלוט וועט נישט שווייגן"!

דער פּולקאָווניק זשולאַבין האט אויף זיין רעדע געענטפערט מיט אַ געשריי: „מערזאַווצע"! און צום מיליטער באַפוילן:

שיסן!

אַ זאַלב פון קוילן זענען געפאלן אויף די 9 קדושים וועלכע זענען מיט א שטילן קרעכץ אויף דער ערד געפאלן און אויסגעהויכט זייערע

[illegible]
טישן רב הורוויץ ווי ער איז געגאנגען מיט ביידע הענט צום הימל פאריסן און אָן אויפהער געשריגן „יידן שרייט שמע ישראל"! וועלן מיר דאכט זיך קיינמאל אין לעבן נישט פארגעסן.

(וואס פאר אַ צופאל עס איז דעמאלט געשען, וואס דער קאמאנדיר האט אַלעמען געהייסן אהיים גיין, איז ביז היינט נאך שווער פעסטצושטעלן).

אַזוי האבן די רוסישע פּאָגראָמשטשיקעס אין יאר 1914 אויף אונזער יידישן בית-עלמין אַ ברודער קבר איבערגעלאזט, פון וואנען ס'וועט אייביק ארויסשרייען און מאָנען דאס אונשולדיק פארגאסענע בלוט.

י. מאָרגענשטערן.

אן ענטפער.

אין „זאַמאָשטשער שטימע" נומער 9 פון 3-טן אויגוסט געפינט זיך אַן אַרטיקל, וואָס רעדט אַרום די פּראָצעדור פון אויסמעסטונג און איינמאָנען דעם שטאָטישן שפּיטאָל-שטייער.

דער מחבר פונם דערמאָנטן אַרטיקל וואַרפט פאָר דעם מאַגיסטראַט, אַז ביים אויסמעסטן דעם שטאָטישן שטייער פון קוראַציע הוצאות אויף אָרימע איינוווינער האָט ער אויטאָמאַטיש נישט פארפירט די מענטשן, וועלכע האָבן לויטן 3-טן פאַרלאנג פונם סטאַטוט דאָס רעכט צו געניסן פון הנחות, נעמליך:

1) אינוואַלידן, אלמנות און יתומים פון אינוואַלידן.

2) די וועלכע פאַרדינען נישט מער ווי 250 גילדן אַ חודש, אָדער זענען פארזיכערט אין קר.-קאַסע.

3) אייגנטימער פון האַנדלס-פּאַטענטן וועמענס אומזאַץ שטייגט נישט אריבער קיין 10.000 גילדן אַ יאָר.

4) בעלי מלאכות, וועלכע האָבן פּאַטענטן פון 8-טער קאַטעגאָריע.

דער סטאַטוט פאַר שפּיטאָל-אָפּצאָל נעמט אַרום אַלע שטייער-צאָלער, סיי די וואָס צאָלן מלוכה שטייער, סיי די וואָס צאָלן נאָר שטאָטישע שטייערן. נאָר דער 3-טער פּאַראַגראַף רעדט ערשט וועגן הנחות פאר אויסער אָרימע שיכטן.

דער מאגיסטראט האָט נישט געקאָנט אויטאָמאַטיש באַפרייען די אַלע פון די אויבנדערמאַנטע קאַטעגאריעס, ווייל ער האָט נישט געהאט קיין גענויע באַווייזן סיי בנוגע די וואָס זענען פארזיכערט אין קראַנקן-קאַסע, סיי בנוגע די וואָס פאַרדינען נישט מער ווי 200 ג. אַ חודש ווי אויך בנוגע די אנדערע גרופּן פון די דערמאנטע קאַטעגאָריעס.

דאָס צונויפשטעלן וועגן דעם ענין מאַטעריאל איז געווען פאַרבונדן מיט טעכנישע שוועריקייטן און הוצאותן,

איבעריקנס, וואָלט דאס צונויפשטעלן די ליסטעס דורכן מאגיסטראט וועגן די דערמאנטע קאַטעגאָריעס, נישט געקאָנט זיין מאסגעבנד, ווייל אסך מענטשן זענען ביים צונויפשטעלן די ליסטעס, למשל, נישט געווען פארזיכערט און שוין ביים איינמאָנען דעם שטייער זענען זיי שוין יאָ געווען פאַרזיכערט אין קר.-קאסע און אזוי בנוגע אַנדערע קאַטעגאָריעס קאָן זיך דער מצב, פונם צונויפשטעלן די ליסטעס ביזן איינמאָנען, ענדערן אזוי אָדער אנדערש.

דער מאגיסטראט האָט דעריבער, דעם ענין פון הנחות דערליידיקט אויף אַ פּראַקטישערן אופן נעמליך:

דורך עפנטליכע מיינונגען האָט ער מודיע געווען אלע פאַראינטערעסירטע, אַז די וועלכע ווילן געניסן פון הנחות בנוגע דעם דערמאנטן שטייער דארפן אָנגעבן רעקלאמאציעס. די דאָזיקע רעקלאמאציעס וועלן אָגגענומען ווערן ביז דעם סוף פונבודזשעט-יאָר. ביזן באטראכטן די אלע רעקלאמאציעס, וועט דאָס איינמאָנען דעם שפּיטאָל-שטייער, פון די אלע וועלכע האָבן אָנגעגעבן רעקלאמאציעס, דערווייל ווערן אויפגעהאלטן.

דאָס, וואָס עטליכע אָדער אפילו 10—15 מענטשן האָבן איינגעצאָלט דעם דערמאנטן שטייער אין מאגיסטראט-קאסע קאָן דעריבער נישט באטראכט ווערן אלס באַווייז פון כאַאָס אין דער פּראצעדור ביים אויסמעסטן און איינמאָנען דעם דערמאנטן שפּיטאָל-שטייער.

ל. ב. קאַזאַנעצקי

לייטער פון פינאנס-שטייער אָפּטיילונג ביים מאגיסטראט.

דער „גענייטער" פּרעזעס...

דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט ה' מ. מאַלער איז איינער פון די אַלטע שטאט-תקיפים אין די צייטן פון דער „טאקסע" וואס רעכנט זיך נישט מיטן כלל און פרט, נאר טוט זיך ווי ער פארשטייט מיט די אינטערעסן פון קהל שוין העכער פיר יאר.

אויף דער לעצטער זיצונג פון ראט האט דער ה' עפּשטיין אריינגעטראגן א פארשלאג אויסצודריקן אומצוטרוי דעם ה' מאלער ווייל ער ערפילט נישט די באשלוסן פון ראט — אויף וואס דער ה' מאלער האט אַ ענטפער געגעבן:

— איך בין גענייט פון סטאראסטא!

שוין אייניקע מאל האט דער ראט אויסגעדריקט דעם „גענייטן" פּרעזעס אומצוטרוי און ער בלייבנדיק זיצן צוריק אויפן בענקל, נאר מיטן כח וואס מען „נייט" אים, וואס מען לאזט אים זיך אָנגעבן אין דעמיסיע.

מיר וועלן זיך טאקע דא אפּשטעלן אויף דעם ארגומענט „איך בין גענייט פון דער סטאַראסטא", בכדי ס'זאל אונז קלאר ווערן, זייער קעגנזייטיקע באציונג און דער מוסר השכל דערפון.

עס איז דאכט זיך איבריק היינט צו דערציילן אז דער ראט, וועלכער איז אויסגעוויילט געווארן פון דער מאסע — האט דאס רעכט צו ווילן און צו געבן דימיסיע דעם פארזיצער, וועלכן ער האט באשטימט, און קיין שום „העכערע קראפט" קען אין דעם פאל אים נישט אריינזאָגן קיין דעה, אונזער קהלה-פּרעזעס האט אָבער אַ צווייטע מאראל: אז ווילן דארף אים טאקע פריער די מאסע, דערנאך דער ראט, נאר אָפּזאגן קען אים נאר מלכותא דארעא אדער מלכותא דרקיע און עס פעלט אים פשיט צו בושה ווען מען דריקט אים אויס דאס פערטע מאל אומצוטרוי ער זאל זיך פילן פאר אונגעוואונשן אדער געטראפן און זאל אַוועקגיין...

עס איז אויך אין גאנץ פוילן אומבאקאנט דער פאל אז א פרעזעס פון א קהלה זאל פאר וועלן זיך אנגעבן אין דעמיסיע קריגן באשטראפט אדער „גענייט" פון דער מאַכט, ביי אונז אָבער ווען עס געשעט אַזא פאקט דארף מען עס באַטראכטן פון א גאנץ אנדערן שטאנדפונקט:

שוין נישט איינמאל האבן מיר דער עפנטלעכקייט דערציילט וועגן דער גסיסה-ארבעט פון אונזער מתים-שטיבל און געפאדערט איר דעמיסיע, אונזערע פרנסים מכל המינים האבן אבער זיך אויך געהאלטן פאר „גענייט", געבליבן זיצן אין זייערע פאטעלן און געפירט זייער שוין אונז

(סוף אויף דער צווייטער זייט)

קליינינקייטן.

ווען מ'שעמט זיך מיט יידיש...

און אַז די היגע יידישע קאָאָפעראַטיווע באנק האָט זיך איבערגעצויגן פון בוזשניטשנע אויף אַ פּרינציפּאַלער גאַס, האָט מען דעם באלקאָן פון נייעם לאָקאַל, באצירט מיט א נייע שילד; נאָר בלויז אין דער — פּוילישער שפּראַך.

אפשר ווייסט נישט די היגע פארוואלטונג פון דער באנק וועלן מיר זיי דערציילן: די צענטראַלע אין ווארשע גיט ארויס פאַרשידענע צייטשריפטן אין דער יידישער שפּראַך, און כמעט אין אלע שטעט אין פּוילן, איבערהויפּט אויף די קרעסן וועט איר נישט געפונען קיין איין יידישע קאָאָפּעראטיווע באנק, וועלכע זאָל זיך שעמען, אויף איר שילד זאָל זיך אויך געפינען א יידישע אויפשריפט. אונזער היגע פארוואלטונג אָבער, (וועלכע באשטייט ס'רוב פון „עמך") האָט זיך משמעות געשעמט מיט יידיש אויף דער פּרינציפּאַלער גאַס, דער „פּריץ" זאָל חלילה נישט מיינען אז ס'איז א זשידאָווסקי באנק...

(סוף פון דער ערשטער זייט)

באקאנטע „טעטיקייט". זיי האבן אונז מזכה געווען מיט נאך א רב און אונז אָנגעגעבן דעם ארגומענט אז זיי זענען—„געגנייט"... זיי האבן אונז באווארפן מיט שוהטיע און אונז דערציילט אז זיי זענען — — „געגנייט"... אלע סובסידיעס פאר געזעלשאפטליכע אדער קולטורעלע אינסטיטוציעס האבן זיי אָפּגעוואָרפן מיטן תירוץ אז זיי זענען — — „געגנייט"... וואזשע כ'בעט אייך איז דער וואונדער וואס דער פרומער פרעזעס טוט נאך דעם ביישפיל פון דער גאנצער קהלד און וויל אויך נישט אפטרעטן פון בענטל ווי אלע פרנסים מיטן אַרגומענה אז ער איז — „געגנייט"?.

דער שכל הישר זאגט דעריבער אונטער, אז — ווי די כראמאַדע אַזוי דער ווארט" אונזער קהלה האט ביז היינט אונז נישט געוואַלט אָפּטרעטן אזוי ווי מען וואלט זי פון קהלה—„געגנייט" צו זיצן און פירן זייער בעלעבאטישקייט, אזוי וויל דער פרעזעס די קהלה נישט אָפּטרעטן, ווייל ער האט אויך א שטארקן „ארגומענט", ער איז אויך — „געגנייט"... אָ ווי „דער באדן אזוי די פּרוכס"...

מאיר.

צום נומער.

מיר האָבן די התחלה געמאכט, און מיט מי און שוויס אונזער חוב דערפילט — דאָס ערשטע מאָל אין דער געשיכטע פון יידישע זאמאָשטש — א צייטונג אַרויסגעגעבן.

הגם גרופּן און יחידים זענען געבליבן און וועלן פאַרבלייבן אומצופרידענע, דאָך וועלן מיר זיך נישט אָפּשטעלן פאַר קיין שום מניעות פון רייניקן די געזעלשאַפטלעכע אַטמאָספער אין אונזער שטאָט און אומגעגנט.

מיר האָבן נישט פון דער צייטונג קיין רוחים — מיר האבן פארדאס שטרעבונגען און פערספּעקטיוון צו שאַפן א בעסערע און שענערע צוקונפט.

אַ טעות וואָס דערציילט עפּעס.

עס פראקטיצירט זיך אין די מלוכה'שע בילדונגס אנשטאלטן, ווען מען באטראכט לאָמיר זאָגן די קאנדידאטן, וועלכע רעפלעקטירן אָנגענומען צו ווערן אין גימנאזיע, ווערן באפארצוגט קינדער פון בעאמטע, אַרבעטער און סתם פון נישט פארמעגליכע עלטערן.

איז דאָך ה' ש. ג. נישט קיין גביר, נאָר טאקע א האנדלס-אָנגעשטעלטער. נישט זייענדיק בכח אויסצוהאלטן עטלאכע קינדער אין פּריוואטע שולן, האָט ער זיך באמיט, זיין יינגער זון זאָל אָנגענומען ווערן אין היגן מלוכה'שן גימנאזיום א. נ. יאַן זאַמאָיסקי. ס'איז געקומען דער גליקליכער טאָג, ווען דאס יינגל שטייט פאר אן עקזאמען און נאָכדעם ליינט דער לערער איבער אז דער יינגל האָט דעם עקזאמען אויסגעהאלטן און ווערט אָנגענומען אין ערשטן קלאס. די עלטערן פארבערייטן זייער זון מיט הלבשה א. ד. ג. און ווען דער פאָטער ה' ש. ג. קומט אין אַ וואָך ארום אין קאנצעלאריע פון דער גימנאזיע, זאָגט מען אים אַז... ס'איז געווען אַ טעות!

וואָלט דער ייד נישט געווען פּאָרזיצער פון דער היגער קהלה פארוואלטונג, און נישט געהערט צו א געוויסן „צד", וואָלטן מיר זיך געטראכט; א פּראָפעסאָר איז דאָך נישט קיין מלאך... אין דעם פאל אָבער — איז דער טעות א צווייפלהאפטער...

אַ גוואַלטיקע עולה...

אז „ליבעראלן" צוקריגן זיך מיט א „צד שכנגד" ווערט פלוצים געבוירן א „אומלעגאל קינד", וואָס רופט זיך; א בית-תפלה אויף בוזשניטשנע גאס.

דעם געוועזענעם קהלה לאָקאל, און ווי עס האָט זיך ביז לעצטנס געפונען די קאָאָפּעראטיווע באנק — האָט אַ „צד" אקופּירט פאר אַ מנין.

וואָלטן שוין טאקע די זאמאָשטשער קינדער געווען באזאָרגט מיט יידישע שולן, קינדערהיימען, ביבליאָטעקן, אָוונט קורסן א. א. וו. וואָלט אויך די זאמאָשטשער יידישע באפעלקערונג געווען באזאָרגט מיט פּאסיקע לאָקאַלן פאר זייערע געזעלשאפטליכע און קולטורעלע אינסטיטוציעס, וואָלט דער פאקט נישט געווען אזוי שרייענד.—

נאָר ווען מען נעמט אַ קהלהשן לאָקאל און מען מאכט פון אים א קאפּריזנעם „מנין", איז עס א גוואלדיקע עולה וואָס טאָר נישט פארשוויגן ווערן.

פאַרלעגענע „סחורה"...

אין נומער 185 פון „לובלינער טאָגבלאט" געפינען מיר א ברייטערע „באשרייבונג" וועגן א „געוויסן סוחר (!?) אברהם זיידעל פון זאַמאָשטש וואָס זאָל זיך האָבן פארליבט אין אַ פּאָפּס אַ טאָכטער, און געגן ווילן פון איר פאָטער האָט זי זיך מגיר געווען און מיט אים חתונה געהאט. דער דערמאנטער סוחר איז אין א צייט ארום געשטאָרבן און איר איבערגעלאָזט אלס אלמנה מיט 3 קינדערלאך".

מילא, אז דער סוחר איז קיין סוחר נישט געווען, דער פּאָפּ איז קיין פּאָפּ נישט געווען, און אז די גאנצע „באשרייבונג" איז אַ „ביסעלע" באפעפערט און צוגעשמירט — דאָס אלץ זענען מיר מוחל דעם שרייבער פון „טאָגבלאט", נאר צו וואָס פרעגן מיר, נעמט זיך עפּעס יעצט דער „לובלינער טאָגבלאט" צו אזעלכע „פּשעדוואָיענני" מעשות?

צו פעלט שוין טאקע אין אונזער צייט פרישערע און מער סענסאציאָנעלערע „קאַטשקעס"?

„אב הרחמים"...

עס איז איבריק דאכט זיך צו דערציילן דעם זאַמאָשטשער עולם, יועגן די גרויסע לייסטונגען פון דער היגער „טאָז" אָפּטיילונג. צענדליקער אָרימע קינדער זענען דאס יאָר איינגעאָרדנט געוואָרן אין האלב און גאנצע זומער קאָלאָניעס, ס'איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס די פאָרשטייער פון „טאָז" קומענדיק זאמלן געלט פארן אויבן דערמאנטן צוועק, זענען פרייגטליך און מיט פארשטענדניש דורך אלעמען אויפגענומען געוואָרן.

דער רייכער צעלניק סוחר מ. ג. אָבער (וועלכער פּרעטענדירט אויף פּרעזעסור אין אלע אונזערע געזעלשאפטלעכע אינסטיטוציעס און גורט אָן די לענדן צו ווערן אונזערס אַ צוקונפטיקער פרנס...) האָט דער דעלעגאציע פון „טאָז", וועלכע איז געקומען צו אים בעטן אַ פאָנד פאַר די זומער-קאָלאָניעס פון אָרימע קינדער געענטפערט: „ס'איז גענוג וואָס איך שיק אויף דאטשע מיינע אייגענע קינדער" און קיין פרוטה אויף דעם צוועק נישט געוואלט געבן.

פרושים צו דער נאָטיץ זענען איבריק, זאָל זאמאָשטש קענען אירע „ווייכהערציקע גביראקראטן...

נ—ק מ—ן.

י. י. פרץ.

זכרונות.

(6

מיטגעבנדיק מיר די שריפטן קיין ווארשע האָט מיר לייביש געזאגט, אז קיין האָנאָראר וויל ער נישט ווייל ער דארף נישט לעבן פון ליטעראטור (מ'שטיינס געזאָגט, די האָנאָרארן פון די יידיש־העברעאישע ליטעראטן אין יענער צייט!)

ער האט דאך, ווי אויבן געזאגט, געהאט א גלענצענדע אדוואקאטן־פראקטיק. אויב ס'וועט דיר צופעלן אויף אויסצוהאלטן זיך אין ווארשע און מ'וועט דיר באצאלן פאר די שריפטן — מהיכא תיתא, נעם.

געלט האב איך טאקע אין ווארשע באַדארפט. אויף מיין פארלאנג האנאראר, האט מיך סאקאלאוו אפגעשיקט צו זיין פרוי וועלכע איז געוועזן די פינאנסיעלע פירערין פון „הצפירה" און „האסיף", און דערביי מיט א ליבן שמייכל ווי זיין שטייגער איז צוגעגעבן; ייִנגערמאן, אויב איר וועט פארלאנגען האנאראר פאר די שריפטן לויט זייער אמתן ווערט, וועט איר מיט מיין פרוי נישט מושוה ווערן. איר מוזט וויסן אז אונזער לעזער פובליקום וועט זיין אויף דעם א קנאפער מבין, און דאס אפדרוקן די שריפטן וועט זיכער קיין נייע אבאנענטן פארן „האסיף" נישט פארשאפן — אויב נישט פארקערט.

בשעת מעשה האב איך חושד געווען סאקאלאוון אין געלט נגיעה. דערנאך אבער בין איך געקומען אויפן אמת פון זיינע רייד. דער איטעלעקטועלער ניווא פון דאמאלסדיקן יידישן לעזער, אפילו פון העברעאישן (מילא פון יידישן אדער ווי עס האט דאמאָלס געהייסן „זשארגאנישן" איז דאך אודאי נישטא וואס צו רעדן — ווער האט דען געליינט די שפראך פון דער „שפחה") איז געווען זייער א נידריקער, געליינט האָבן מערסטנטייל בטלנים.

איר ווילט א שלאגנדיקן באַווייז — אט נאַט אייך: פון יענע צייטן, דערציילט דוד פרישמאן אין איינעם פון זיינע פעליעטאנען אונטערן קעפל „פון רעדאקציע קארב", אזא מעשה:

די רעדאקציע פון „כנסת" האט דערהאלטן א בריוו פון א אבאנענט מיט א גוואלדיקער פרעטענסיע, היתכן, שרייבט דער אבאנענט פון ק"ק איישישאק, ווי טוט מען אזא עולה. ס'איז דאך אן אומדערהערטע זאך! מיט וואס פאר א מי און מאטערניש מיר איז אנגעקומען צו שיקן אין דער רעדאקציע אריין דעם רובל מיט 50 קאפיקעס פאר דעם „כנסת", כ'האב דאך אפגעשפארט פשוט פון מויל, נישט דערעסן איידער איך האב צוזאמענגעקליבן אזא גרויסע סומע, האב איך גערעכנט, אז פאר די אלע צרות וועל איך האבן דאס פארגעניגן אז אלע אין שטעטל וועלנדיק לייענען א נומער, וועלן מוזן צו מיר אנקומען. צום סוף, קומענדיק אין בית־המדרש אריין, זע איך ווי מיין חבר מענדיל האט פונקט דעם זעלבן נומער, אויף א חוט השערה נישט קיין אונטערשיד. פרעגט זיך דאך: וואס האט מיר געטויגט די גאנצע זאך?

צו פרישמאנס מעשה איז אינגאנצן אויטענטיש, אדער אביסל צוגעפארבט דורכן טאלאנטפולן פעליעטאניסט — אלענפאלס א כאראקטער שטריך פארן דאמאלסטיקן יידישן לעזער פובליקום איז עס, — האבנדיק צו טון מיט אזא סארט לעזער, מיט יענעם ליטערארישן געשמאק האט סאקאלאוו רעכט געהאט מיט זיין אפשאצן דעם פינאנסיעלן ווערט פון לייבישעס „מנגיגות הזמן" און אנדערע שריפטן.

*

* *

ביים שרייבן זכרונות איז אנגענומען דער כלל אז אין „מוקדם־ומאוחר" — קיין כראנאלאגישע אויסגעהאלטנקייט זאלט איר, לעזער, פון מיר נישט פארלאנגען: איך וועל אלזאָ היפערן; גיין אמאל צוריק און אמאָל פאראויס.

לייביש רעדט אין זיינע זכרונות אסך וועגן זאמאָשטש, אָבער ווייניק וועגן זיינע עלטערן.

איך מיין, אז אויב דעם רוסישן לעזער אינטערעסירט פושקינס גענעאלאָגיע ביזן פיפטן דור — ביז צום טאטער פון וועמען זיין מוטער שטאמט און דעם פוילישן לעזער אינטערעסירט די קלענסטע דעטיילן וועגן מיצקעוויטשעס עלטערן — וועט דעם יידישן, און בפרט דעם זאמאָשטשער לעזער פון יינגן דור אינטערעסירן אביסל די כאראקטעריסטיק פון פרצ'ס עלטערן.

דער כאראַקטער און טעמפעראמענט פון אונזערע עלטערן איז געווען כמעט דיאמעטראל געגנזעצליך. דער טאטע, נישט קיין חסיד אָפיציעל, א למדן, אַ „גוטער קאָפּ" נאָר מיט אַ חסידישער נשמה. ווען אפילו ער וואָלט נישט געוווסט פון די חסידישע ספרים, אז גאָט קען מען דינען נישט דוקא דורך פייניקן זיך, נאָר מתוך שמחה, וואָלט ער דאצו געקומען מיט זיין אייגענעם שכל, מיט זיין אייגענער רייכער אינטואיציע. אַ בקי ניט קיין גרויסער, מער הריף, גאנץ אָפט ארויסגעזאָגט רעוואָלוציאָנערע אידעען, וועגן דעם שרייבט לייביש אין זיינע זכרונות, אז דער טאטע האָט נישט געהייסן גיין צו די זעלנער, מלחמה האלטן. „מ'וועט איינזעצן — קיין וועלט זעצט מען נישט איין". ארומגעטראָגן זיך מיט פלענער, וועלכע האָבן געהאט גאַר קנאפע האָפנונגען רעאליזירט צו ווערן, אלעמאָל אַ היציקער. א שטארקער סאַנגוויניק, ער פארלירט דאָס פארמעגן און ווערט אויס דאנציקער סוחר — מאַכט ער זיך קנאַפּ וואָס דערפון. דער טאטע מיט זיין אינטואיציע פארשטייט מיט 50 יאָר צוריק, אַז מיט צדקה קען מען די וועלט אָרדנונג נישט פאַרבעסערן.

די מאמע דאגעגן, אן אויסגעשפראָכענע מתנגדישע טאָכטער, א שטארקער פוריטאנישער כאראקטער, אומגעהויער פרום. איך האָב דאָך אייך דערציילט אז ווען לייביש האָט זיך געגרייט צו פאָרן קיין ווילנע אין דער ראַבינער־שולע, האָט די מאמע געפאַסט במשך פון 2 יאָר יעדן מאָנטיק און דאָנערשטיק, און פלייש געגעסן נאָר משבת לשבת. געווען א שטארקע בעלת צדקה לויטן אלטן שטייגער, זיך אפזאָגנדיק פון דאָס נויטיקסטע. ביים טאטן איז לייבישעס פלאן אויך געווען א חטא, נאָר ער מיט זיין עלאסטישן דענקונגס ארט, מיט דער סברא מיט וועלכער א תלמיד חכם קען מטהר זיין א שרץ בק"ן טעמים, האָט ער לייבישעס פלאן אויב נישט אקצעפטירט, פארשטאנען און טאָלערירט.

א חוץ דעם אויסדרוק „מ'טאָר נישט פרום זיין אויף אייזיקל וואסערטרעגערס חשבון" (זע, י. ל. פרץ, מיינע זכרונות,) געדענק איך א כאראַקטעריסטישן פאקט און וווּנדער זיך זייער וואָס לייביש האָט וועגן דעם אין זיינע זכרונות נישט דערמאנט.

די לעצטע יארן האָבן די עלטערן געלעבט פון א קליין געוועלבל וואס די מאמע האט געפירט. דער טאטע לויט זיין כאראקטער און טעמפעראמענט וואלט אפשר, ביי גינסטיקע באדינגונגען געקענט, בלייבן א גרויסער דאנציקער סוחר מיט ברייטע זשעסטן, נאר פירן א קליין קרעמל מיט קליינע השגות — צו דעם איז ער דורכאויס נישט פעאיק געווען.

מילא שבת און יום־טוב פירט מען א טיש צוזאַמען, א גאנצע וואָך עסט מען דאך דאס, וואס היינט הייסט מיטאָג ערשט ביינאכט נאכן פארמאכן דאס געוועלב, ווען די מאמע איז שוין אין דערהיים. נאר א סכסוך איז אויסגעבראכן ערב יום־כפור ביים טאַטן איז ערב יום־כפור דאך א יום־טוב און מ'דארף פירן אַ טיש, ווי אין יום־טוב, איז דאך אבער דאס געוועלב אפן, און די מאמע, מאכט זיך אפט איז שטארק פארנומען אין געוועלב. די טענות פון טאטן אז עסן ערב־יום כפור, איז אזא מצוה ווי פאַסטן יום־כפור, זענען פאַר דער מאמען נישט געווען איבערצייגנד, איר פוריטאנישער דענקונגסארט קען זיך נישט פאראייניקן מיטן געדאנק, אז עסן אדער טרינקען איז א מצוה, ביי איר איז א מצוה צו ארבעטן, אפשפארן פון מויל, געבן צדקה, פאסטן, און נאך אזוינע זאַכן, אבער עסן און טרינקען זאל זיין אַ מצוה, אין דעם זאגט זי, קען איך נישט גלויבן.

אז דער טאטע זאגט אזוי שטייט אין די הייליקע ספרים זאגט זי; דו ביסט דאך א גיכער מן הסתם ווייטער שטייט אנדערש. מ'ברענגט אַ גמרא און צוזאַמען מיטן שוין נישט איינמאל דערמאנטן פעטער יוסף אלטבערג, צו וועלכן די מאַמע, האט אין דער הינזיכט מער צוטרוי געהאט, אלס צו אַ טרוקענעם מתנגדישן למדן און בקי. גיט זיך דעם טאטן איין צו ווייזן דאס ארט אין דער גמרא; „כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו צם תשיעי ועשירי". און דער פעטער יוסף באשטעטיקט די איבערצייגונג, אז דאס באטייט; עסן, טרינקען ערב יום־כפור איז אזאַ מצוה ווי פאַסטן יום־כפור.

ערשט דאמאלס איבערצייגט זיך די מאמע, זי ווייסט דאך אז די תורה האט קיין גרונט נישט און צופיל איבערקלערן טאר מען אויך נישט.

(המשך קומט)

וועגן א ספארט-פאריין אין זאמאשטש.

זאמאשטש שמ׳ט אַלס אַ מאדערנע שטאָט, אירע בירגער בפרט די יידישע האבן אַספּיראַציעס פאר אַלץ, וואס איז מאָדערן, נאָר אויף איין געביט איז דער יידישער טייל אָפּגעשטאנען פון אנדערע שטעט און פון די אומות-העולם, דאס איז די פיזישע אַנטוויקלונג און דערציונג. אומעטום טראכט מען אין דער ערשטער רייע וועגן דער פיזישער דערציונג פונם יונגן דור, ווייל מ׳גיט זיך אָפּ אַ דין וחשבון אז דער געזונטס-מצב איז דער יסוד פון אַלצדינג, אפילו פאר די גייסט-מענשן גילט אויך דאם ווערטל; אין א געזונטן קערפּער — אַ געזונטער גייסט. די פארשידענע ספּאָרט-געזעלשאַפטן, ווי למשל אויפן אינטערנאצ. סאצ. קאָנגרעס האבן איבער די גאסן פון ברוסעל מארשירט צענדליקער טויזנטער ארבעטער ספּאָרטס-לייט, דאס האט געזאלט באווייזן די ארגאַניזירטקייט פון אַרבעטער קלאַס און אזוי קומט עס פאָר ביי אַלע נאציעס און שיכטן.

צוליב דער טויזנט-יעריקער נאציאנאלער און סאָציאַלער אונטערדריקונג איז א גרויסער טייל יידן אנגעפילט מיט מורא און הכנעה פאר דעם שטארקערן, און נאר א געהעריקע פיזישע דערציונג וואלט אָבער דעם געפיל אויסגעוואָרצלט, איבעריקנס יעדער קולטורעלער מענטש ווייסט די באדייטונג פון פיזישער דערציונג פאר דעם דור הן אין נאציאנאלן, הן אין סאציאלן זין.

די פּראגרעסיווע טייל פון אונזער שטאָט מוז זיך וועגן דעם באטראכטן און צוטרעטן שאפן א יידישע ספּאָרט-געזעלשאַפט, אויב ס׳זענען דאָ אָדער ס׳זענען געווען אין זאמאשטש וועלכע ס׳אין ספּאָרט-ארגאניזאציעס האט מען זיי ערנסט נישט געקענט נעמען, די ספּאָרט-געזעלשאפט דארף אַרומנעמען ברייטע קרייזן סיי פון דער ארבעטער יוגנט סיי פון אנדערע שיכטן, די פּאָליטישע אָדער געזעלשאפטליכע חלוקי-דעות דארפן נישט שפּילן קיין ראָלע, העכסטנס וואָלט מען געקענט שאפן אין די ראמען פון אַ אלגעמיינעם ספּאָרט-פאַריין באַזונדערע סעקציעס פון דער אָדער יענער פּאָליטישער גרופּע. ס׳איז נויטיק נאָר די ערשטע איניציאטיוו גרופּע, ווייטערדיקע מיטלען אויף צו פירן די ארבעט וואלטן זיך שוין געפונען, סיי דורך אינטערנעמונגען, זאמלונגען, און אומבאדינקטע שטיצע מצד דעם מאגיסטראט, ווייל אויך דאָס גייט אַריין אין דער קאָמפּעטענץ פון דער שטאָט-פארוואלטונג, די זאָרגן פאר דער פיזישער דערציונג פון אַלע בירגער.

דער מאראלישער געווינס פון אָט אַזא געזעלשאַפט וואלט אויך געווען אַ גרויסער, ווייל אַנשטאט וואס אונזער יוגנט פארברענגט די פרייע צייט אויף אנדערע פארוויילונגען וועלכע דעגענערירן נאר דעם קערפּער און גייסט, וועט זי מאכן פרייע איבונגען, דאס וועט שטארקן דעם גייסט און קערפּער.

איך אַפּעליר דעריבער צו אַלע, וועלכע האבן פארשטענדניש פארן אויבנדערמאָנטן ענין זיי זאָלן שאַפן די ערשטע איניצאטיוו גרופּע צום שאפן א שטארקן און ארגאניזירטן ספּארט-פאריין אין זאמאָשטש.

מ. הערמאַן.

שלעכט געריינט און שלעכט זיך געלאזט אינפארמירן.

אין זיין וואכנשריפט „פּאלסקאַ יואל-נאשטש" נר, 35 דערציילט וו. דלוגאשעווסקי זיינע לעזער וואס עס קומט פאר אין זאַמאשטש צווישן אנדערס לייענען מיר דארט פאלגנדע „אינטערסאַנטע" נאטיץ;

„אין זאמאשטשער גייט ארויס א וואכן צייטונג (!) אויף יידיש א. נ. „זאמאשטשער שטימע" אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון דער צייטונג ווערט געווידמעט א באמערקונג דער אזוי גערופענער גאלדענער אקאַדעמישער יוגנט, וועלכע האט אין זאמאשטש געשאפן אַ „שפּאצירליגע" די מיטגל. פון דער דאזיקער ליגע צייכנען זיך אויס מיט דער פעאיקייט צו טראגן שטעקלאך אין די הענט און פאַרטרייבן די צייט מיט באוונדערן זיך קעגנזייטיק פון פארטאָג ביז שפּעט ביינאכט (!) אט דער דאזיקער יוגנט ווידמעט די „שטימע" אירע באמערקונגען און דערציילט אז אין דער רעדאקציע האט זיך געמאלדן איינער פון גענ. נאבילעס עקסקורסיע מיטגלידער און האט דערקלערט, אז די עסקימאסן און די מענטשן-פרעסער זענען אויפן געביט פון געזעלשאפטליכע וועלט-אנשויונגען מער אנגאזשיאַט ווי די אקאַדעמישע יוגנט אין זאמאשטש. די דאזיקע איינוווינער וואס באַהאלטן זייערע קעפּ אין די ווייסע היטלאַך מיט „אמאַראַנטאווע פּאסקעס" שיקן זיי איבער פון ווייטן צפון זייערע ברודער-גרוסן (!)"...

עס איז דאכט זיך איבריק צו דערציילן די לעזער פון דער „זאמאשטשער שטימע", אז די אובן דערמאנטע נאטיץ, איז להלוטין נישט געווען געדריקט אין אונזער צייטונג, און די גאנצע מעשה פון דער „שפּאציר ליגע" פון דער אקאַדעמישער יוגנט... און די עסקימאסן מיט די „מאַראַנטאווע פּאַסקעס" וואס ווערט דערציילט כלומרשט אין אונזער נאמען, איז כמעט ווי אויסגעזויגן פון פינגער. מיר ראַטן טאקע דעם ה׳ דלוגאשעווסקי צו שאפן זיך בעסערע איבערזעצער און מער פאַראנטווארטליכע „אינפארמאטארן", וועלכע זאלן אים נישט אריינפירן אין אַזעלכע מיאוסע טעותים.

בן דב.

א וואָרט.

(פארן נייעם שול יאר)

עס איז פאַראַן ביי אונז פאַרשידענע טיפן שולן. מיר האבן די „פּאוושעכנע", „ווו אונזערע טאטעס פירן דארט אריין ביי די הענטלאך יידן, און נעמען צוריק ארויס גוים"...

עס איז אויך דא ביי אונז א „יידישע" גימנאזיע ווי די קינדער ווערן דארט אין אַ גרויסער מאס דערצויגן אין אַסימילאטארישן גייסט, נישט קענענדיק דאס יידישע לעבן, די (בכדי ס׳זאל באשטעטיקט ווערן די ריכטיקייט פון דעם אויבן געזאגטן דערמאנט אייך אין דער מה-יפית רעדע, וואס אַ לערער האט געהאלטן ביים צוטיילן די מאטורע צייגניש).

עס איז אויך דא ביי אונז פארשידענע חדרים און תלמוד תורות, וואס נעמען אריין אונזערע געזונטע קינדער מיט ברענענדיקע וויגאלאך און שאפן פון זיי קריפּלען, ווי פון קערפּער אַזוי פון גייסט. (וואס דארפט איר מער, אונזערע מלמדים האָבן מורא פארן „ט.א.ז." וואס באַד אויס די קינדער און שערט זיי אפּ די קעפּלאך, ווי פאַרן מלאך המות...)

פון זאמאשטשער לעבן.

פון דער קהלה.

נאך א הפסקה פון אייניקע חדשים איז דינסטיק דעם 14 אויגוסט פארגעקומען אַ זיצונג פון קהלה-ראַט, נאכן איבערנעמען דעם לאקאל פון דער קאאפּערטיווער באנק, האט די קהלה אַוועקגענומען די האנט פון הארץ און געמאכט אַ רעמאָנט, איינגעקויפט נייע טישן און בענק, א רעדנער און פּרעסע-טישלאך ווי זי וואָלט די עפנטלעכקייט געוויזן: „זעט, הגם מיר זענען דא אין שמוץ פיר יאָר — — — געשלאָפן, דאך האבן מיר ביי נעילה פון אונזער „טעטיקייט" באוויזן צוצוגרייטן א פאסנדן לאקאל פאר דער נייער קהלה וואס דארף קומען"...

9 אַ זייגער אוונט עפנט דער פאָרזיצער ה׳ מאַלער די זיצונג און בעט דעם סעקרעטאר

האבן פארלאזט דעם לאקאל, ווי ארגאניזירט, אַלע שלומאקעס, מיט דעם האט זיך די בודזשעט-זיצונג פון 5 מינוט געענדיקט.

גענאַסן פון דער „אַמנעסטיע"

נאָך דער לעצטער „אַמנעסטיע" זענען פון דער זאַמאָשטשער תפיסה באפרייט געווארן 47 קרימינעלע ארעסטאנטן און איין פּאליטישע אַרעסטירטע, די פרל. חיה קנאָבל, 19 יאר אַלט פון יוזעפאָוו-בילג, וועלכע איז אָפּגעזעסן קנאפּע 8 חדשים. אויך זענען פון אַנדערע תפיסות באַפרייט געווארן די פאליטישע ארעסטירטע אונזערע „לאַנדסלייט": בעריש קארמוס 17 יאָר אַלט, באַפרייט פון דער לובלינער תפיסה, זישע האקמאן 20 יאר אלט פון ווראנקער תפיסה. ביידע לעצטע זענען אָפּגעזעסן צו 9 חדשים און מעכל האקמאן

יידישע ליטעראַטור און שפראַך. עס זענען געווען אפילו עלטערן, וואס האבן אין יעקובאווסקי'ס צייטן געשטורעמט אין דער געביידע פון דער גימנאזיע אז זייערע קינדער ווערן דארט פאַרפרעמדט, ווייל ס'הערשן דארט אסימילאטארישע טענדענצן — היינט איז שטיל צווישן די עלטערן ווי זיי וואלטן מיט אַראפגעלאזטע קעפ, שלום געמאכט מיטן גורל פון „ווי אזוי עס איז", הגם אין פאריקן שול־יאר האט זיך די לאגע דארט באדייטנט פארערנערט.

עס דארף אויך געזאגט ווערן אז א גרויסע ראל· אינם דערציען דאס קינד שפילט בלי שום ספק, דער לערער און זיין סביבה, די היגע גימנאזיע האט אַ פערסאנאַל פון לערער וואס אַ מערהייט פון זיי איז פרעמד דאס יידישע לעבן און די יידישע קולטור, און אט מיט דער דאזיקער פרעמדקייט, שפייזט מען אויך, דאס יידישע קינד אין משך פון גאנצע 8 יאר.

אויב מיר וואלטן געקאנט אנווייזן אויף דער שול „קדימה" אלס בעסערע פעדאגאגישע שול אין זאמאשטש, שטערט אבער איר נעגאטיווע און זאגאַר פיינדליכע באציונג צו יידיש מיר זאלן איר דערמאנען לשבח.

די איצטיקע שול וואס וואלט געקענט און געדארפן זיין די יידישע ארבעטס־שול, פון וואנען ס'זאל ארויס דער נייער געזונטער דור און שאפן פאַר אונז א בעסערע יידישע צוקונפט — איז די פאלקס שול אויפן נאמען פון י. ל. פרץ, איר היגע לייטונג אבער מיט איר שנאה צו ארב. א"י און העברעאיש ערפילן דערפאַר ווייט נישט די פאדערונגען פון די יידישע ארבעטנדיקע און פאלקס מאסן.

X.

איבערצולייענען דעם פראטאקאָל פון דער פאָריקער זיצונג, ה' עפשטיין בעט א ווארט פארן איבערלייענען דעם פראטאקאָל און לייגט פאָר דעם ה' מאלער ער זאל זיך אָפזאגן אלס פאָרזיצער ווייל ער פירט נישט אויס די באשלוסן פון ראט, און די זיצונג זאל דערווייל פירן דער וויצע־פאר־זיצער.

ה' מאיר מאלער ענטפערט אויף דעם פאָרשלאג פון ה' עפשטיין אַז — — — „ער איז געגייט פון סטאראסטע צו זיין פאָרזיצער, ה' עפשטיין ערקלערט אָבער ווייטער, אז ער וועט נישט לאָזן פירן די זיצונג כל־זמן ה' מאלער וועט זיך נישט אָפזאגן אלס פארזיצער, דער פארזיצער ה' מאַלער נעמט נישט אַפילו דעם פארשלאג פון ה' עפשטיין צום אָפשטימונג נאר — — נעמט געלאַסן אַראָפּ די בריקן, לייגט זיי אריין אין שייטל, און ערקלערט די זיצונג פאר געשלאָסן, זאָגט א גוטע נאכט און גייט אַראָפּ. נאך אים 22 יאר אלט נאכן אָפזיצן אין פיעטרעקאָווער תפיסה 2 יאָר.

וויצע-מיניסטער ה' צאַר אין זאמאשטש.

דער וויצע־מיניסטער פאר יוסטיץ־ענינים ה' צאַר—געוועזענער הויפט קאָמיסאר פון דער וואלקאָמיסיע צום סיים און סענאט—האט דאנערשטיק דעם 16 אויגוסט באזוכט זאַמאשטש אין די ענינים פון געריכט און תפיסה־וועזן אויך איז זאמאשטש ווי אין לובלין האט ה' צאר וויזיטירט די היגע געריכטן , תפיסה און נאָך אינסטיטוציעס וואס האָבן א שיכות צום געריכטס־וועזן.

אין אָוונט איז דער מיניסטער געווען אויף דער פארשטעלונג פון דעם רעווי־טעאטר מיט דער באקאנטער ארטיסטין לוצינא מעסאל בראש, וועלכע איז אויפגעטרעטן אין דער רעווי א. ג.; „נאָר פאר שטרויענע אַלמנ'ס".

די העטמאנישע שטאט—זאמאשטש.

בעארבעט דורך סטוד. י. אייזנשטאל.

קליין און אינטערעסאַנט איז אונזער שטאט זאמאָשטש. קליין טעריטאָריש און אינטערעסאנט, ווען מיר באטראכטן דאָס לעבן פון אירע איינוווינער און איר היסטארישע אנטוויקלונג און באַדייטונג.

נאָר געציילטע מענטשן ווייסן עפּעס וועגן דער אנטשטייאונג און געשיכטע פון אונזער שטאָט. די מערהייט אָבער באגרעניצט זיך נאר מיט דערקענען די שאָסייען, נידריקע און אָרימע הייזלאך, נישט אינטערעסירנדיק זיך מיט דער פאַרגאַנגנהייט פון דער הערלעכער שטאָט.

שטעלנדיק זיך פאר אַ ציל, צו באקענען די איינוווינער מיט זייער אייגענעם ווין אָרט, דערלויב איך זיך צו באנוצן מיט דער נייסטער ארבעט פון פראָפעסאָר מ. פיעשקא אונטערן נאמען; „זאמאָשטש", און אין קורצע שטריכן וועל איך זיך באמיען איבערצוגעבן דאס, וואס האט אַ שיכות צו אונזער שטאָט.

צווישן דער צאָל גרויסע שטעט פון דער פוילישער רעפובליק האט זאמאשטש שטענדיק געהאט, איר שיין בלעטל אין דער געשיכטע, דאָס דאזיקע בלעטל פון דער געשיכטע האט אנטוויקלט יאַן זאמאָיסקי דעם 1־טן פעברואר 1541 יאר אין דארף סקאקוווקא, נישט ווייט פון היינטיקן זאמאשטש. די ערשטע בילדונג האט ער באקומען אין קראסניסטאוו, דאָס ווייטערדיקע שטודירן האט ער אַדורך געמאכט אין דער פאריזער סארבאנע. אין משך פון א צייט איז ער געווען אין הויף פון פראנצויזישן קעניג, פון דאָרט פאָרט ער קיין פאָדוע (איטאליע), און אַדאנק זיינע אומגעהוירע פעאיקייטן באקומט ער דעם טיטל רעקטאר. אין יאָר 1565 קערט זיך זאמאָיסקי אום קיין פוילן, נעמט אָן דעם אַמט פון קאנצלער, און באלד דערנאָך ווערט ער געקרוינט אַלס העטמאן.

יאַן זאמאָיסקי פארשטייט אז זיין אַמט לייגט אויף אים ארויף שווערע פליכטן און איינע פון זיינע אויפגאבן מיט וועלכע ער האט געדינט זיין פאָטערלאנד, איז געווען דאָס גריגדן דורך אים די שטאָט זאַמאָשטש.

אין יאָר 1578 באקומט זאמאיסקיס בעל־יועץ מאטשעי טאפארגיצקי אַן אויפטראג אויסצוויילן אַן אָרט פאר דער קינפטיקער שטאָט. אין אָנהויב האט ער געהאט בדעה—וואס איז פארשטענדליך—פונאַנדערצובויען זאמאיסקיס היימאטס־אָרט דאַס דארף סקאקוווקע (ווו ס'האט זיך געפונען זיין פאָטערס שלאָס), נאר צוליבן מאַנגל אין פלאץ האט דער דאזיקער געדאנק נישט געקענט רעאליזירט ווערן.

מ'האט דאן געווענדעט די אויפמערקזאמקייט אויף דער בערגיקער געגנט ראָסטאָטש וואָס ציט זיך אין מיט פון ברייטן לובלינער טראַקט, נעמליך אונטער זשדאנאָוו. נאָר אויך בנוגע דעם אָרט האט מען געמוזט רעזיגנירן צוליב סטראטעגישע טעמים, ווייל אין פאל פון א באלאגערונג וואלט דער שטאָט צוליב דער בערגיקייט פון דער געגנט געדראט א געפאר. ס'איז אלזא געבליבן נאָר די ברייט באוואקסענע גראז אינזל אין דער געגנט פון סקאַקוווקאַ, וואָס איז געווען ארומגערינגלט מיט באגנעס און זומפן, באַזונדערס דאָס טייכל פון מערב, האט פאָרגעשטעלט מיט זיך אַ נאטירלעכע שוץ פאַר אַ נייעם ישוב. אָט דער דאַזיקער פונקט איז געווארן דער היסטאָרישער יסוד פון אונזער שטאָט.

דעם 3־טן פעברואר 1580 יאָר האט יאַן זאמאָיסקי צונויפגערופן קיין יאראסלאוויץ זיינע צאלרייכע שכנים און פריינט, און אין זייער אנוועזנהייט האט ער דורכגעפירט דעם פאָרמעלן אַקט פון גרינדן די שטאָט. דער גרינדונגס אַקט איז אונטערגעשריבן געווארן אין דער ערשטער רייע דורכן פונדאטאָר זאמאיסקי, און דורך אלע פארזאמלטע אלס עדות פון דעם דאָזיקן אַקט, די שטאט האט באקומען דעם נאָמען; „זאמאָשטש — נאַד וויעפשעם", כדי בעסער איינצופירן די ווירטשאפט אין דער ניי־געגרינדעטער שטאט, האט זאמאיסקי באשטימט דעם דערפארענעם ישובניק וואָיטשעך סלאָוויאַנסקי.

טעריטאָריש, איז די שטאָט איינגעטיילט געווארן אויף דריי טיילן; איין טייל — אויף צו בויען, דער צווייטער טייל — אויף גערטנער, די רעשט אויף תבואה פעלדער.

וואָס שייך דעם רעליגיאָנס־כאראַקטער פון שטאָט, זאָגט דער אַקט בפירוש; „אז אירע איינוווינער קענען זיין אויסשליסליך קאַטאָליקן, אנגעהעריקע צו אנדערע גלויבנס איז דערלויבט געווען צו וווינען נאר אויף דער פארשטאָט וועלכע רופט זיך „נאָוואַ־אָסאדא".

דער ענערגישער קעניג סטעפאן באַטאַרי האָט געזאָגט; „איך זע אינם אַקט פון מיין קאַנצלער זאמאיסקי, אַ גרויסן אלגעמיינעם נוצן, שוין צוליב דעם, וואס די שטאָט זאמאָשטש איז געבויט אין דער געגנט וואס געפינט זיך אין שכנות מיט די טאטארן, ביי די באדינגונגען וועט די שטאָט זאמאששטש דינען דער גאַנצער רעפובליק".

די דאזיקע ווערטער באשטעטיקן מיט וואס פאַר א אנערקענונג דאס גרינדן זאמאשטש, איז אויפגענומען געווארן אין פוילן, און ווי גערן דער קעניג האט לעגאליזירט זאמאָיסקיס פונדאציע.

(המשך קומט)

מאגיסטראט ארויסגעשיקט ייד. קינדער קיין קראַסניבראָד.

זונטיק דעם 3 אויגוסט איז דורכן היגן מאגיסטראַט ארויסגעשיקט געווארן 28 יידישע קינדער פון די „פּאָווזעכנע שולן" אויף „דאטשע" קיין קראסניבראָד. די קינדער האבן זיך געפונען אונטער דער אויפזיכט פון פרל. ג. כהן און גע־ווינט אין דעם בנין פון דארטיקער „שקאָלע פּאָווזעכניע".

אויפטריטן פון אַרטיסט שערמאַן.

פאריקע וואך האט אין אונזער שטאָט געווײלט דער באַקאַנטער ארטיסט־רעציטאטאָר ה' דוד שערמאן, וווּ ער איז אויפגעטרעטן אייניקע אָוונטן אין זאל פון שטאָט־ראט.

דער ארטיסט איז אונז באַקאַנט נאך מיט אייניקע יאָר צוריק, ווען ער האט אין זאמאשטש רעציטירט די „7 געהאנגענע" אנדרעיעווס א. א. אויך דאס מאָל איז אים געלונגען זיינע רעצי־טאציעס איבערהויפּט הינקעמאַן־טאלערס. דער רעציטאַטאר איז אַ צייט לאנג אויפגעטרעטן אין קראַקאָווער יידישן קונסט־טעאַטר.

ליקווידאציע פון „מכּבי".

מיט אייניקע טעג צוריק האט דער מיט־גליד פון היגן ספּאָרט־קלוב „מכבי"—וועלכער איז שוין אייניקע יאָר נישט טעטיק — ה' ש. לוק־סעמבורג איבערגעגעבן די מוזיקאַלישע מכשירים וועלכע האבן זיך ביי אים געפונען די גאַנצע צייט, דער היגער יידיש פוילישער גימנאזיע.

וועך ס'האט דעם ה' לוטסעמבורג געגעבן די דאָזיקע רעכט איז פאר אַלעמען אַ רעטעניש, מיר גלויבן אָבער אז ה' לוקסענבורג וועט וועגן דעם געבן אַ עפנטלעכע דערקלערונג.

פון דער אייגענער „היים".

ווי באַקאַנט האבן אייך די היגע פּראפע־סיאנעלע פאריינען אָפּגעקויפט ביים מאגיסטראט א פארצעלע אויפצובויען זיך אַן ארבעטער־היים. לויט די פארשריפטן פון מאגיסטראט האט אין משך פון דריי חדשים דאָס אָרט פון דער פאר־צעלע געמוזט אַרומגעצוימט ווערן מיט א פּאַרקאַן.

מיט באַוווּנדערונג און מיט איבערגעגעבנ־קייט האָט מען געקענט זען ווי אין א שיינעם פרימארגן זענען עטליכע צענדליק ארבעטער מיטגלידער פון פראָפ. פאריין געשטאנען אויף זייער פּלאַץ און נאך אייניקע שעה איז א פארקן אויפגעשטעלט געווארן.

אַכטונג! — אַכטונג!

דער באַוווּסטער מאַנופאַקטור סוחר אבטשע גלאַזבערג

האָט צום נײַעם סעזאָן געבּרענגט

שטאָפן

אויף מענער־אנצוגען און פּאַלטענס

די נײַסטע און מאָדערנסטע מוסטערן, וועלכע ער פאַרקויפט צו זייער גינסטיקע פרײַזן און באַדינגונגען.

קומט און איבערצייגט אייך!

GLAZBERG, Zamość Rynek 14.

אסתּר ליכטענבערג — דוד לרנר

זמושץ. — זולקיבקה.

נשואים

זמושץ, 28—7.8

צו דער חתונה פון מיין קוזינקע

מלכּה געלבּרג מיט ה' יואל טעפּלער

מיינע בעסטע גליקוווּנטשן

מנחם זילבערשטיין.

אַנטשולדיקונג.

איך אנטשולדיק זיך פאר ה' משה ערליך פאר מיין נישט טאקטישער האנדלונג קעגן אים.

מיט אכטונג: ישׂראל פוקס.

פון אונזערע שטעטלאך.

(מעשה'לאַך פון דער פּראָווינץ.)

„קראסין" גייט קיין קראסניבראַד,—א קאלטער קאָמפּרעס האט אים געהאלפן,—„קבורת־חמור" אין טישעוויץ, — און ווען א פריידענקער ווערט א שומר־שבת'ניק.

אַז אין קראסניבראד הערשט אַ ארעמקייט אַ דלות, דארף מען דאך קיינעם דאַכט זיך נישט דערציילן, וואסזשע דארפן די דארטיקע יידן טאָן בכדי אויפצושטעלן זיך א בית המדרש? שיקט זיי דער גורל טאקע אַ וויל געלעגנהייט, מיט אויפנעמען א נייעם שוחט.

דעם רב מיט די דאזערעס האבן באשלאסן און באשטעטיקט, אַז אויפנעמען קענען זיי נאו־דעם שוחט, וואס וועט געבן דער שטאט אַ „נדן" פון 400 דאלאַר, די ראדזינער חסידים האבן אַראפּגעבּרענגט זייערס אַ „קאַנדידאַט" וואס האט געגעבן געלט און וועקסלאך, און דער רב האט געחתמט, און אַלע דאזערעס האבן געלייגט די

מונטערער, א פריילעכער, מיט איין ווארט, אַ געזונטער כּאחד האדם...

איך רעכן אַז פיל פון אייך האָבן שוין געלעזן דאס בוך „קבורת־חמור" פון פרץ סמאָלענסקי, נאָר אויב איר ווילט דאָס בילד זען, מוזט איר אַראָפּפאָרן קיין טישעוויץ.

די טישעוויצער יידן האלטן נאָך שטארק פון זייער מיטלאלטערלעכן מטת־המת, וואס זעט אויס ווי אַ לייטער מיט דריי קרומע פּיס, און וואָס דער פּערטער הענגט נאָך מיט אַ שטריקל צוגעבונדן. א גרינער צוריסענער גארטל, וואָס געדענקט נאָך צו דערציילן פון דער 1־טער

נישט לעבעדיק, געלאָפן צום רב. און אים געזאָגט אז זיי ווילן תשובה טון. דער רב האָט געפּסקנט אז זונטיק אָוונט זאָל דער גאנצער עולם קומען אין בית המדרש אריין, ווו י. ר. וועט לפני כל עם ועדה תשובה טון,

זונטיק אוונט איז דאס בית המדרש פול געווען מיט אנשים נשים וטף און י. ר. איז מיט געלאסענע טריט ארויף אויפן באלעמער און אַ טויט בלאסער גערעדט צום עולם, אז ער האט געזינדיקט, און אויף ווייטער וועט ער תשובה טאן און נישט ארבעטן מער אום שבת.

פון היינט אן דערציילט אונז דער איזבי־צער קארעספאנדענט, גייט דער ה' י. ר. ארום

צו די תנאים פון מיין ליבן ברודער

יונה זימערמאַן מיט פרל. באַרענהאַלץ

ווינש איך זיי א הארציקן מז"ט און פיל גליק.

אלי זימערמאַן (זאמאָשטש)

צו דער חתונה פון אונזער ח־טע

אסתּר ליכטענבערג

מיט ה' דוד לערנער

ווינשן מיר זיי א האַרציקן מז"ט.

פארטיי קאָמיטעט און אָרג. פון „פּועלי־ציון" (פאר. מיט צ.ס.פ.) אין זאמאָשטש.

בו דער חתונה פון מיין ח־טע

אסתּר ליכטענבערג מיט ה' דוד לערנער

ווינטש איך זיי א גליקלעכע צוקונפט

מיט דער פּעדער...) אז דער „קאַנדידאַט" בלייבט אין קראסניבראָד שוחט, און קיין העכערע שטראַף קען אים נישט אָפּוואַרפן.

דער יונגערמאַן איז געקומען מיטן פּעקל זעקל און זיך געשטעלט צו דער אַרבעט, נאָר אין שטעטל איז היינט א מהומה, אַ פאַרקאָך: ווי איז דער „נדן"? ווער האט דאָס געלט? און ווער מיט וועמען האט זיך מיט די דאָלאַרן איינגעטיילט?... צוליב דעם, וואס דער רב מיט די דאזאַרעס הויבן מיט די אַקסל אַזוי ווי זיי ווייסן גארנישט פון דער גאנצער מעשה, בעט אונז דער קאָרעספּאָנדענט פון קראסניבראָד מיר זאָלן פּויצלן ביי די סאָוויעטן, אַראָפּצושיקן „קראסינין" אפשר וועט אים געלינגען אויפצוזוכן די פּאָר הונדערט דאָלאַר וואס זענען געבליבן פאַרשטעקט אין די קעשענס פון די קראַסנאָבראָדער כלל-טוער...

אין גראַבאָוויץ וווינט אַ יידישע פאַמיליע וואס פאַרמאָגט א שפּייז געוועלב און — — — אַ זון אַ „רעוואָלוציאָנער", ער פּלעגט טענה'ן: אויפצובויען דאס אַרבעטנדע ארץ ישראל איז אַ אוטאָפּיע, א חלום, ווייל די רעוואָלוציע מוז קומען עקספּרעס".

איינמאָל איז ער טאַקע אַהיים געקומען מיט כעס און א געשריי געטאָן צו דער מוטער: מאַמע! צוטייל דאס מעל! שטייט די מוטער ביי דער קיך מיטן לעפל און קוקט אים אָן.

מאַמע! שרייט ער נאָכאַמאָל אויס און זיינע אויגן גלאַנצן ווי גלאָז — איך פאָדער אויף צום צווייטן מאָל צוטייל דאס מעל!

לייגט שוין די מוטער אוועק דעם לעפל פון דער האַנט און פרעגט אים מיט פאַרוווּנדערונג: וואס רעדסטו מיין קינד ביסט חלילה פון זינען אַראָפּ?

מאַמע! דונערט זיין קול און זיין גאַנצער קערפּער ציטערט ווי אַ לולב, „איך פאָדער דיך אויף צום לעצטן מאָל, זאָלסט צוטיילן דאס מעל, אויב נישט, וועל איך נישט זיין פאַראַנטוואָרטליך פאַר די געהעריקע קאָנסעקווענצן"!

די מוטער אַקוק טוענדיק אויפן רויטן פּנים פון איר זון, פון וואַנען צוויי גרויסע אויגן האָבן אַרויסגעשפּיזט. איז זי מיט שרעק געלאָפן נאָכן מאַן, וועלכער האט זיך געפונען ביים דאַווענען, דער פאָטער אַהיים קומענדיק און אויסהערנדיק די טענות פון זיין זון, האט אים געלאָזן אויסגעטשן, אַריינגעלייגט אין בעט און אים אַרומגעבונדן מיט אַ קאַלטן קאָמפּרעס...

אויפן צווייטן טאָג פאַרזיכערט אונז דער קאָרעספּאָנדענט איז דער זון אויפגעשטאַנען אַ

דערפאַר אָבער ווען א טישעוויצער ייד, געזעגנט זיך מיט עולם הזה, איז פאַר אים צוגעגרייט אַלץ ניי, ווי למשל א ניי הייליק אָרט, אַ נייע חברה קדושה, א נייער קברות גוי, מיט א נייעם קאַדליוואַטן הונט... אָבער דער צודעק האט געפּאַסקנט דער רב—מוז זיין דער אַלטער און אז עס שטאַרבט א מאַן, דעקט מען אים צו מיט א מענער זשאַקעט, וואס די פּאָלעס צופאַלן זיך אין ביידע זייטן, האָבן טאַסע אין א שיינעם פרי מאָרגן א פּאָר דאָרטיקע יונגע לייט געלאָזט מאַכן, א שוואַרצן דעק-טוך, און אים געשאָנקען די חברה קדושה, גייט אָבער א חברה-מאַן פרעגן א שאלה ביים רב, און דער טישעוויצער רב פּסקנט, אז מחמת דעם, וואָס אויף דער דעק געפינט זיך אויפשריפטן הייסט „לועג לרש"יאָון מנהג עכו"ם... דערפאַר איז די דעק פּסול...

דער ראַטמאַן ה' משה יצחק דאָרענפעלד פאַרזיכערט אונז אבער, אַז אויב דער רב וועט דאָס נישט דערלויבן עפ"י דין התורה, וועט ער זיך זעען צו באַמיען, עס זאָל ערלויבט ווערן עפ"י דין הסטאַראָסטע...

דער פּריזירער י. ר. אין איזביצע איז אַ „פּראָגרעסיווער" מענטש, ווייל — — — ער טראָגט א ווייסן אַנצוג, א ווייסן שטרויענעם הוט און ווייסע שיך.

אַנומלט כאַפּט זיך צו אים פּרייטיק צו נאַכטס אַריין דער איזביצער רב און פאַרלאַנגט פון אים ער זאָל שוין אָוועקלייגן די אַרבעט ווייל ס'איז שוין שבת. דער פּריזירער ה' י. ר. מיט זיין פרוי ענטפערן אים אָבער מיט שטאָלץ, אז זיי זענען מענטשן פון דער היינטיקער ציוויליזירטער וועלט. וואָס האַלטן נישט פון די די אַלטע רעליגיעזע זאַבאַבאָנעס און אַז זיי זענען פרייַדענקער, וואָס וואַרפן זיך נישט אונטער דעם קלער, און האָבן ווייטער געאַרבעט.

לויפט דער רב אַריין אין בית-המדרש מיט א געוואַלד; יידן עס ברענט אין שטאָט, אַ גהינום איז ביי אונז, דאָס פייער האָט אָנגעצינדן דעם פּריזירער י. ר. די טויטע אין די קברים קענען נישט איינליגן און שפּאַצירן אַרום לעבעדיקע... ראַטעוועט יידן;

ביי נאַכט האָט זיך דעם פּריזירער מיט זיין פרוי געחלומט, ווי אַלע רשעים קומען קיין איזביצע, און שפּאַצירן אין „גהינום" לעבעדיק אַרום — און אָט האָט די פרוי באַמערקט צווישן זיי אויך איר שוויגער, מיט דער גרין בלאָער האַלקע, וואָס דרייט זיך אַרום מיט אירע גרויסע בייזע אויגן... זענען זיי פאַרטאָג נישט טויט

מיס די חברה שומרי שבת צו אַלע רעזוּרעס אַכטונג געבן זיי זאָלן נישט אַרבעטן אום שבת...

רפאַל.

אַ בריוו אין רעדאַקציע.

חשובע רעדאקציע!

מיר בעטן אָפּצודרוקן אין נאָנטסטן נומער פון אייער צייטונג פאָלגנדן בריוו.

דער דראַמאַטישער קרייז ביי דער שעברשינער שטאָטישער יידישער ביבליאָטעק לעזע זאַל א. נ. „מענדעלע מוכר ספרים" איז איינגעלאַדן געוואָרן דורך דער „פּועלי-ציון" אָרגאַניזאַציע אין קראַסנאָבראָד, צו געבן א טעאַטער פאָרשטעלונג אויף שבת דעם 7.7 ה. י. און צו דעם צוועק האָבן זיי מיט איניקע טעג פריער אָבגעדינגען דעם איינציקן טעאַטער זאַל, וואס געפינט זיך אין קראַסנאָבראָד, דעם זעלבן שבת קומענדיק א היין האָבן די שעברשינער אַמאַטאָרן, גלייכצייטיק באַגעגנט די זאַמאָשטשער אַמאַטאָרן פון דער יידישער שול אָרגאַניזאַציע וועלכע האָבן אויך געוואָלט געבן א פאָרשטעלונג זעענדיק אָבער אַז זיי האָבן נישט קיין אויסוועג זענען מיר אויף זייער ווענדונג געקומען צו פאָלגנדן אויסגלייך:

שבת 7,7 ה. י. שפּילט דער שעברשינער קרייז און שבת 14.7 ה.י. שפּילן די זאַמאָשטשער דער איינקונפט פון ביידע פאָרשטעלונגען ווערט צוטיילט אויף צוויי גלייכע חלקים.

מיר האָבן דעם אָבמאַך אויסגעפירט, געבנדיק די זאַמאָשטשער די העלפט פון אונזער פאָרשטעלונג, דאַגעגן די זאַמאָשטשער, געבנדיק די פאָרשטעלונג שבת 14.7 ה. י. ווי עס איז גלייכצייטיק געזעסן ביי דער קאַסע אונזער ספּעציעל דעלעגירטער חבר האָבן די זאַמאָשטשער אַמאַטאָרן אויף אַ מאָסן און שווינדלערישן אופן פאַרכאַפּט די גאַנצע סומע נישט וועלנדיק אָבגעבן די שעברשינער אַמאַטאָרן זייער העלפט, וועלכעס איז זיי געקומען לויט דעם געשלאָסענעם אָפּמאַך צווישן ביידע צדדים, אויף וועלכן ס'האָט אַלס פאָרשטייער פון זאַמאָשטשער דראַמאַטישן קרייז אונטערגעשריבן דער ה' נ. קאָרנגאָלד פון זאַמאָשטש קעגן וועמען מיר טרעטן אַרויס געריכטליך.

מיט אַכטונג

דראַמאַטישער קרייז ביי דער שעברשינער
יידישער ביבליאָטעק
א. נ. „מענדעלע מוכר ספרים"
אונטערשריפט נישט לעזבאַר.

שעברשין, 31-טן יולי 1928.

צו דער פאַרלאָבונג פון ח'
יונה זימערמאַן (זאַמאָשטש)
מיט פרל. **פריידע באַרענהאָלץ** לוקאָטש וואָלינקי
ווינשן מיר א האַרציקן מזל-טוב.
גיטל און אברהם באָריק, הירש לייבל בריקס, שמואל טענצער און יהושע גאַרטלער.
קראַסנאָבראָד

צו די תנאים פון מיין ח'
יונה זימערמאַן זאַמאָשטש
מיט פרל. **פריידע באַרענהאָלץ** (לוקאָטש)
מיינע חברישע ווינשן. איר זאָלט זיך גליקליך צוזאַמענלעבן
משה הויז.

צו די תנאים פון ח'
יונה זימערמאַן
מיט פרל.
פריידע באַרענהאָלץ
ווינשן מיר זיי א האַרציקן מז"ט
פּאַרטיי קאָם. און אָרג. פון „פּועלי ציון"
(פּאַר. מיט צ.ס.פ.) אין זאַמאָשטש.

צו דער חתונה פון אונזער שוועסטער און שוואָגער
זיסל פאַך מיט שמואל שאַרף
ווינשן מיר זיי א גליקליך צוזאַמענלעבן
הערש פאַך, צירל מערענשטיין.

צו דער חתונה פון אונזער ח-מע
פערל ראָזנמאַן מיט ה' **לייבל בראָפמאַן**
ווינשן מיר זיי א האַרציקן מז"ט
פּאַרטיי קאָמיטעט און אָרג.
פון „פּועלי-ציון" (פּאַר. מיט צ,ס.פ.)
אין זאַמאָשטש.

צו דער פאַרלאָבונג פון מיין קוזינקע
סאָניע בליאַנק גראַבאָוויעץ
מיט קוזין **דוד בליאַנק** טאָמאַשאָוו
מיינע האַרציקסטע גליקווונשן
משה האָז.

צו דער חתונה פון מיין חבר **אהרן מילער**
ווינש איך א האַרציקן מז"ט און א גליקלעכע צוקונפט.
וואַרשאַ **שלום פוקס.**

Redaktor odpow. M. Herman
Druk. Wajnsztejnów Chełm